

Kvalitetsredovisning för Norrmalms stadsdelsnämnds kommunala förskolor år 2015

Strukturella förutsättningar och organisation

Norrmalms förskolor är organiserade i sex förskoleenheter med sammanlagt 31 förskolor. Varje enhet har i genomsnitt 300 barn. Under året har det i snitt varit 1846 barn inskrivna i den kommunala förskoleverksamheten.

Av det totala antalet förskolebarnen på Norrmalm går 54 % procent i kommunal förskoleverksamhet och 46 % procent på fristående förskolor (per den 15 oktober 2015).

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

Förskoleenheterna på Norrmalm har upprättat kvalitetsredovisningar där de följt upp och utvärderat den pedagogiska verksamheten. Kvalitetsredovisningen är framåtsyftande och ligger till grund för enhetens utvecklingsarbete och verksamhetsplanering.

Under hösten genomförde stadsdelsförvaltningen dialoger med ledningsgrupperna för varje enhet kring deras kvalitetsredovisningar. Syftet med dialogerna var att analysera och reflektera kring resultatet och utvecklingsområdena för varje enhet och förskola.

Förskolenheterna på Norrmalm har en dialog med medarbetarna i arbetet med att ta fram kvalitetsredovisningarna. Detta sker bland annat vid arbetsplatsträffar, utvärderingsdagar, möten med arbetslag och skriftliga utvärderingar från arbetslagen.

Enheterna har under året arbetat med stadens självvärderingsverktyg, Kvalitetsindikatorn, för lärande och utveckling. Alla arbetslag har självvärderat sin verksamhet utifrån stadens gemensamma indikator.

Övergripande bild av måluppfyllelse

De uppföljningar, utvärderingar och den självvärdering som genomförts under året visar att Norrmalms förskolor håller en hög kvalitet och i huvudsak uppfyller målen i läroplanen och de kommunala styrdokument. Till grund för bedömningen ligger stadens förskoleundersökning, enheternas egna kvalitetsredovisningar och tertialrapporter samt förvaltningens dialog med enheterna.

Nämndmål och indikatorer år 2015

Alla barn i förskolan har förutsättningar till utveckling, lek och lärande.

Förvaltningen bedömer att nämnden medverkar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål. Resultaten från årets förskoleundersökning visar att vårdnadshavare i stadsdelsområdet är nöjda med verksamheten. Det utvecklingsarbete som skett på förskolorna med fokus på de pedagogiska miljöerna har bidragit till att barnens förutsättningar för utveckling, lek och lärande förbättrats.

Förskolans ökning av måluppfyllelsen från föregående år kan förklaras med att förskolecheferna under de senaste åren har arbetat med sitt pedagogiska ledarskap. Förskolechefers uppdrag är att utveckla verksamheten mot målen. Forskningen visar att en skolledare med ett tydligt pedagogiskt ledarskap har förmåga att styra mot mål och resultat.

För att säkra den pedagogiska kvaliteten på förskolorna är det viktigt att alla medarbetare har utbildning, såväl förskollärare som barnskötare. Förvaltningen arbetar utifrån en kompetensbaserad rekrytering med fokus både på nyrekrytering och att behålla befintlig utbildad personal. Rekryteringen av förskollärare och barnskötare är en fortsatt utmaning.

Nöjd föräldraindex	2015	2014	2013
Normalm	89	87	86
Staden	86	86	82

Barnen på förskolan har lika möjligheter

Förskolan uppmuntrar och utvecklar varje barns förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former. De pedagogiska miljöerna har under två års tid varit ett utvecklingsområde. Det har bidragit till att barnen erbjuds fler uttrycksätt och en större variation på pedagogiskt material. Förskolorna har organiserat miljöerna på ett sätt som gör det lätt för barnen att förverkliga sina tankar och idéer i olika uttrycksformer. Detta har bidragit till att stödja barnens lärande och utveckling än mer.

Det syns större skillnader mellan enheterna än mellan avdelningarna inom en enhet. Anledningen till dessa skillnader kan vara att de pedagogiska miljöernas utformning i hög grad beror på ledarskap och kompetens.

För att alla förskolor och avdelningar ska hålla en likvärdig kvalitet behöver de arbeta med att utveckla de pedagogiska miljöerna och anpassa dessa efter barngruppen och barnens individuella behov.

Barn och unga upplever och utövar själva olika former av kultur.

Barn söker och erövrar kunskap genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande, men också genom att iaktta, samtala och reflektera. I syfte att barn ska ha nära till kultur och eget skapande har alla barn under året erbjudits minst två kulturupplevelser med professionella utövare. Under våren samordnades en gemensam aktivitet där alla barn gick på teater.

Barnen har även tagit del av kulturupplevelser genom dans, museum, och via stadsbibliotekets utbud. Mötena med kulturen har gett avtryck i verksamheten på förskolan och samtal med barnen om kulturupplevelser visar på en språklig utveckling med nya begrepp och ord. Barnen har vidare erövrat kunskap om olika konstformer vilket har lett till en utveckling av deras eget kulturskapande.

Exempel på genomförda aktiviteter är förskolans dag där barnens projektarbeten visats upp och den ljusinstallation som iscensattes i Observatorielundens spegeldamm. Barnen har genom sitt skapande tagit plats i det offentliga rummet.

Resultatet i förskoleundersökningen när det gäller vårdnadshavares nöjdhet med om barnen får ta del av professionella kulturupplevelser har ökat. Utifrån analysen av föregående års

resultat har enheterna under året kommunicerat förskolans kulturuppdrag på ett tydligare sätt vilket medfört att vårdnadshavarna har fått en ökad förståelse och kunskap om vad deras barn erbjuds.

Andelen förskollärare av antal anställda

	Antal årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning, kommunal förskola 2015	Antal årsarbetare totalt, kommunal förskola 2015	Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning, kommunal förskola 2015
Norrmalm	149	369,8	40,3%

Det är hård konkurrens om förskollärare och utbildade barnskötare. Enheterna upplever att det blir allt svårare att rekrytera förskollärare och barnskötare.

Barnomsorgsgarantin

Förvaltningen och enheterna har systematiskt arbetat under året för att uppfylla barnomsorgsgarantin. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under året.

Likabehandling

Alla förskolor inom nämndens ansvarsområde har en likabehandlingsplan och arbetar förebyggande inom området. Förskolorna strävar efter att ständigt betrakta den pedagogiska miljön och bemöta barnen med ett normkritiskt förhållningssätt. Samtliga ledningsgrupper har deltagit i en utbildning om normkritiskt förhållningssätt i förskolan.

Tidigare utvecklingsinsatser

Lässatsning har varit ett prioriterat område under året och har gjort avtryck i de pedagogiska miljöerna. Barnen har fått ett bredare utbud av litteratur och läshörnor som inbjuder till läsning, berättande och reflektion har tagit form på de flesta förskolor. Det har bidragit till att barnen utvecklat sitt språk, egna berättande samt förmågan att lyssna på varandra.

Kvalitetsindikatorn

Indikatorns områden utgår från läroplanen för förskolans målområde lärande och utveckling. Områden som är belysta i indikatorns kriterier är barns inflytande, pedagogiska miljöer, pedagogisk dokumentation, föräldrasamverkan och kompetensutveckling för förskollärarna och barnskötarna relaterat till utvecklingsområdena.

Indikatorns olika områden besvaras utifrån en skala med fem kriteriebeskrivningar från 1 – 5. Kriterierna bygger på att påvisa en progression i den pedagogiska verksamhetens kvalitet. Indikatorn och dess områden har skattats av alla arbetslag på Norrmalms stadsdels kommunala förskolor. Resultaten har redovisats per arbetslag och per enhet för att sedan föras samman till stadsdelens resultat. Bedömningen av indikatorns olika kriterier och nivåer ska ses som ett stöd för att utveckla verksamheten

Nedan redovisas det samlade resultatet för alla kommunala förskolor på Norrmalm år 2014-2015.

	Indikatorn för utveckling och lärande	2015	2014
1.	Pedagogiska miljöer och material	4,0	3,9
2.	Skapande verksamhet, olika uttrycksformer	4,1	4,1
3.	Barns språkliga och kommunikativa utveckling	4,1	4,0
4.	Barns matematiska utveckling	3,7	3,8
5.	Naturvetenskap och teknik	3,8	3,8
	Indikatorn resultat Norrmalms kommunala förskolor	3,9	3,9
	Kommunalfullmäktiges årsmål	3,7	3,7

Pedagogisk miljö och material

De pedagogiska miljöerna ska vara tydligt organiserade, stimulerande, tilltalande och tillgängliga för alla barn.

Under året har det stadsdelsövergripande arbetet med att fortsätta utveckla de pedagogiska miljöerna fortgått. Varje förskoleenhet har tagit fram vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå förväntat resultat. Både medarbetare och vårdnadshavare anger i undersökningar att de upplever de pedagogiska miljöerna utvecklats.

Enheternas material är mer genomtänkt och utmanande och har inneburit bättre förutsättningar för lärande.

Resultat som kan utläsas inom enheterna är att barnen är mer delaktiga och ändrar om i miljön och bygger upp den utifrån egna tankar och behov. Förskole- och fritidsavdelningen ser att en

framgångsfaktor varit att under en längre tid fokusera på ett specifikt område.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Förskolorna har under året arbetat utifrån att barnen ska utveckla sina förmågor kring skapande verksamhet och barnen har fått ta del av kulturupplevelser. Resultatet beskrivs mer utförligt under rubriken Barn och unga upplever och utövar själva olika former av kultur.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Pedagogerna inom verksamheten arbetar för att främja och utveckla barnens språkliga och kommunikativa förmåga. Förskolorna lägger stor vikt vid att stärka barnens identitet och deras förmåga att berätta, reflektera och ge uttryck för sina uppfattningar.

Inom verksamheten används bl.a. IKT (interaktiv kommunikations teknik) som hjälpmedel. En utveckling av den språkliga och kommunikativa förmågan ger barn ökad möjlighet till delaktighet och inflytande.

Barns matematiska utveckling

Sammanfattande bedömningar visar att Norrmalms förskolor medvetet lyfter in matematik i barnens projektarbeten och vardag. Det matematiska tänkandet utmanas och barnen får möjlighet att individuellt och tillsammans med andra förstå, lösa problem och tillämpa matematiskt och logiskt tänkande.

Naturvetenskap och teknik

Genom naturvetenskapliga nätverk inom nämndens ansvarsområde har kunskap erövrats och nått ut till barnen. Resultat av insatserna syns genom ett ökat utbud av naturvetenskapligt material för barnen att utforska samt i den pedagogiska dokumentationen.

Naturvetenskapligt arbetssätt med ett kritiskt tänkande bidrar till att föra utforskandet i det projekterande arbetssättet framåt.

Utvecklingsområden inom enheterna

Översynen som genomfördes 2013 av de pedagogiska miljöerna synliggjorde att de var av varierad kvalitet och att det var ett utvecklingsområde. Under år 2015 har enheterna fortsatt arbetet med att fokusera på att utveckla de pedagogiska miljöerna. Både medarbetare och vårdnadshavare angav i undersökningar 2015 att de upplevde att de pedagogiska miljöerna var utmanande och goda.

Stadsdelsgemensamma insatser

Pedagogisk utveckling

Det finns ett väl utvecklat samarbete mellan förskolorna inom Norrmalms stadsdelsområde med bland annat pedagogiska nätverk och caféer. Utgångspunkten är att driva den pedagogiska utvecklingen framåt genom att använda den kompetens och de resurser som finns inom stadsdelsområdet.

Barnskötare och förskollärare har erbjudits kompetensutveckling inom ramen för nämndens verksamhet och i stadens gemensamma satsningar.

Förskolesummit

I juni månad arrangerades Förskolesummit av staden i samarbete med Stockholms universitet. Där fick pedagoger och chefer inom förskolan ta del av ledande forskning och exempel från olika verksamheter.

HBTQ, genus och normmedvetenhet i förskolan

Under hösten erbjöds pedagoger, chefer och ledare från förskolan chans att fördjupa sig i HBTQ, genus och normmedvetenhet. Föreläsningarna var en del i stadens satsning för att öka kunskap och medvetenhet om normkritisk pedagogik. Förskolornas medverkan har givit dem ytterligare möjlighet till reflektion kring strategier för förändring av normer som anses begränsande och/eller bedöms kunna leda till kränkningar och diskriminering.

Övergång från förskola till skola

Barn har rätt till en väl fungerande övergång från förskola till skola på ett likvärdigt sätt, oavsett vem som är huvudman. Enligt beslut i kommunfullmäktige 2013-10-14 ska en lokal handlingsplan för övergången mellan förskola-skola tas fram i samverkan med samtliga förskolor och skolor (kommunala och fristående). Med utgångspunkt från riktlinjerna har stadsdelsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och i samarbetet med fristående verksamheter tagit fram en på lokal handlingsplan. Planen färdigställdes och beslutades under hösten 2015.

Kemikaliesmart förskola

I den stadsgemensamt antagna kemikaliplanen 2014-2019 står barnen i fokus. Barn är mer sårbara och känsliga för kemikalier än vuxna och det är viktigt att minska deras exponering för skadliga kemikalier i vardagen. Stadsdelens förskolor arbetar i enlighet med

den vägledning som Stockholm stad givit ut ”Vägledning för kemikaliesmart förskola”.

Under året har förskolorna genomfört kartläggningar av de material och leksaker som kan vara skadliga för barn.

Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan genom pedagogisk dokumentation

Självvärderingsmaterialet som används för att ta fram personalens bedömning av ”Förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling” har varit ett verktyg i alla arbetslag för att finna vilka delar som behöver förbättras i förhållande till läroplanen. Det systematiska kvalitetsarbetet har lett till att utvecklingsområden identifierats.

Under året har Norrmalms kommunala förskolor varit pilot i Skolplattform. Skolplattform är ett IT-baserat verksamhetsstöd som syftar till att minska det administrativa arbetet inom förskolan och ge pedagogerna mer tid till att främja barnens lärande. Ytterligare ett syfte är att öka möjligheten för föräldrar att få mer insyn och bli mer delaktiga i barnens lärande.

Stadsdelsnämndens analys av kvaliteten

Alla vårdnadshavare i staden med barn i kommunala och fristående förskolor har i den årliga förskoleundersökningen tillfrågats om hur de bedömer kvaliteten i verksamheten. I en helhetsbedömning av resultaten kan vi utläsa att förskolorna på Norrmalm har en hög andel nöjda vårdnadshavare som instämmer i att förskolorna uppfyller målen i läroplanen. Förskoleundersökningen visar att resultaten genomgående höjts från föregående år, både inom nämndens verksamhet och i jämförelse med staden.

Barnsäkerhet

Alla förskolor har barnsäkerhetsombud som träffas regelbundet och alla tillbud och olycksfall anmäls i stadens system, RISK.

Barnsäkerhetsombuden gör en gång om året en barnsäkerhetsrund utifrån en checklista. Under året har alla förskolor arbetat med att utveckla det systematiska barnsäkerhetsarbetet vilket har lett till en säkrare miljö för barnen samt en höjning av resultatet i förskoleundersökningen.

Barn i behov

Det finns ett väl utvecklat arbetssätt kring barn i behov av särskilt stöd. Förskolorna tar fram ett pedagogiskt utlåtande för varje barn och sedan formas en handlingsplan för att klargöra vilken typ av extra stöd barnet behöver. Det finns nätverk och utbildningar för de

personer som arbetar med barn i behov av särskilt stöd. Förhållningssättet till barn i behov är att de ska inkluderas i den ordinarie verksamheten och få förskola på lika villkor. Barnet ska få det stöd det behöver.

Förskolornas egna utvärderingar visar att barnen ges goda förutsättningar till utveckling och lärande och att verksamheterna i huvudsak uppnår måluppfyllelse. Detta bekräftas av resultatet i årets förskoleundersökning. En viktig framgångsfaktor är att förskolorna under flera år systematiskt har arbetat utifrån ett utforskande arbetssätt och synliggörandet av barnens läroprocesser i den pedagogiska dokumentationen. I skolverkets stödmaterial "Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan" blir det tydligt att om en dokumentation ska vara pedagogisk ska barnen vara delaktiga i reflektionen kring den.

Detta innebär att den pedagogiska dokumentationen på förskolorna behöver vidareutvecklas när det gäller barnens delaktighet i reflektionen men även formerna för detta behöver utvecklas.

Förskolorna arbetar medvetet med att ge barn inflytande över verksamheten och pedagogerna visar intresse av och följer upp hur barnen upplever sin vardag. Pedagogerna strävar mot att vara lyhörda och medforskande. Det medvetna arbetssättet har gett barnen ökad delaktighet i verksamheten. Både förskoleundersökningen och enheternas egna bedömningar visar att Norrmalms förskolor i huvudsak når målen för barns inflytande över verksamheten.

Enhetererna bedömer att man i huvudsak lever upp till läroplanens intentioner när det gäller betydelsen av en nära och förtroendefull relation till barnens vårdnadshavare. En framgångsfaktor förskolorna lyfter fram för en lyckad föräldrasamverkan och för att stärka dialogen med vårdnadshavarna är att presentera den pedagogiska dokumentationen på till exempel föräldramöten.

Vårdnadshavare har erbjudits stöd i sitt föräldraskap utifrån olika verktyg. Målet med föräldrastödet är att skapa ett bättre samspel mellan föräldrar och barn. ABC-modellen (Alla Barn i Centrum) är en metod som staden använder sig av. Föräldrautbildningarna har letts av medarbetare från förskola och socialtjänsten. Resultatet av ABC-utbildningarnas genomförande är att de har haft en positiv effekt och stärkt samarbetet mellan förskolan och familjerna.

Det finns gemensamma riktlinjer i staden om övergången från förskola och skola vilka ligger i linje med det material som tagits

fram av en arbetsgrupp som bestod av biträdande rektorer och förskolechefer från Norrmalms kommunala verksamheter. Resultatet av det strukturerade arbetet med övergångarna ger förutsättningar till en likvärdig övergång för alla.

Utvecklingsområden på stadsdelsnämnds nivå

- Pedagogiska miljöer
- Pedagogisk dokumentation i Skolplattform

Förslag till kommunfullmäktige

- Strategier för att rekrytera och bibehålla andelen förskollärare och barnskötare
- Pedagogiska miljöer inne och ute